ZESPÓŁ SZKÓŁ MUZYCZNYCH W GDAŃSKU-WRZESZCZU

SPOTKANIA WOKÓŁ KONTRABASU

Smyczek kontrabasowy od żabki do główki

MGR MONIKA KWIATKOWSKA

monikakwiatkowska.pl

Historia

smyczka

monikakwiatkowska.pl

Według greckiej mitologii smyczek z końskiego włosia wynalazła poetka Safona.

monikakwiatkowska.pl

Grasz łukiem?

smyczek wywodzi się od łuku myśliwskiego znanego już 35 tys. lat temu

ang. **the bow**, niem. **der Bogen**

najwcześniejsza forma wyraźnie przypomina łuk: pałąkowo wygięty drewniany pręt i cięciwa - pasmo końskiego włosia.

monikakwiatkowska.pl

pierwsze smyczki

- historia powstania smyczka sięga czasów początków Bizancjum
- tworzone z drewnianego pręta i doklejonego bezpośrednio do niego końskiego włosia
- zadaniem pierwszych, krótszych niż współczesne, smyczków było utrzymywanie dobrego tempa muzyki

...

monikakwiatkowska.pl

ewolucja smyczka skrzypcowego

XV i XVI w. - formowanie główki i żabki (jeden kawałek drewna)

XVII w. - żabka wykonywana z oddzielnego kawałka drewna. Prymitywny mechanizm napinania włosia

pocz. XVIII w. dalsza ewolucja. **Tartini** - cieńszy pręt, dłuższy
II poł XVIII w. - **Kramer** - główka pod kątem prostym
ok. 1780 r. **Tourte** - drewno fernambukowe, pręt wygięty do wewnątrz, mechanizm napinania włosia - metalowa wkrętka i śruba

monikakwiatkowska.pl

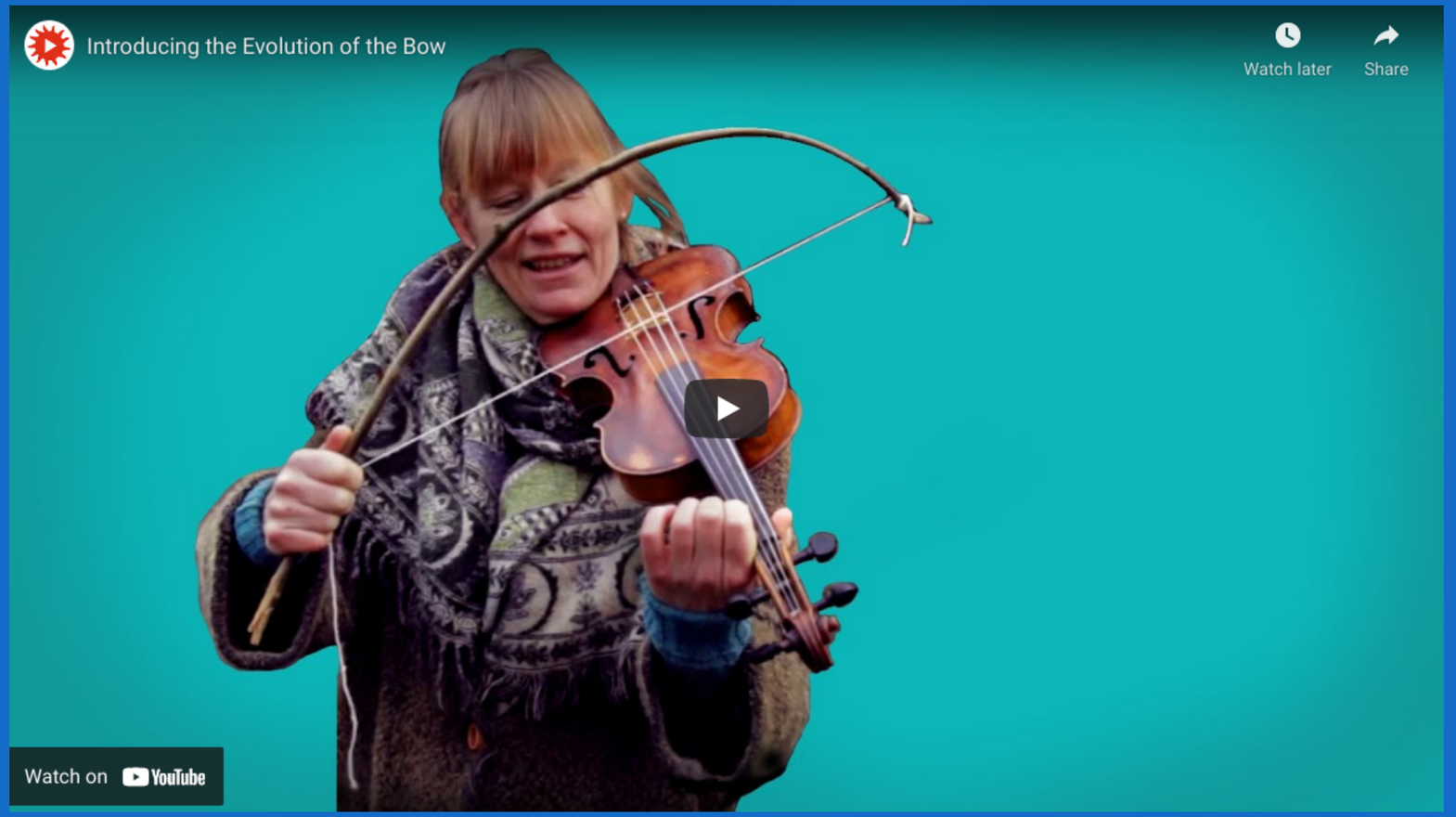

monikakwiatkowska.pl

Domenico Dragonetti - reformator smyczka kontrabasowego

monikakwiatkowska.pl

monikakwiatkowska.pl

Smyczek Dragonettiego

XVIII/XIX w.

- prosty pręt
- szeroka główka
- szeroka żabka
- trzymany w garści

Smyczek Dragonettiego

monikakwiatkowska.pl

Franciszek Simandl

- twórca nowoczesnego smyczka kontrabasowego

monikakwiatkowska.pl

Smyczek simandlowski

XIX/XX w.

- dłuższy
- cieńszy, elastyczny pręt
- pręt wygięty w stronę włosia
- smyczek simandlowski

= smyczek systemu niemieckiego

monikakwiatkowska.pl

Smyczek niemiecki

monikakwiatkowska.pl

Giovanni Bottesini
– pod koniec XIX
w. zaczął stosować
smyczek
wiolonczelowy.
Nazwany później
smyczkiem systemu
francuskiego.

monikakwiatkowska.pl

Smyczek francuski

monikakwiatkowska.pl

smyczek kontrabasowy - Handel (późny barok)

monikakwiatkowska.pl

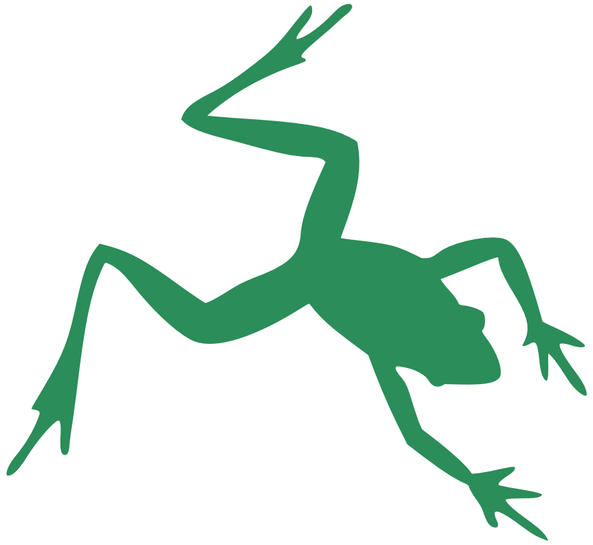

A to ciekawe!

nazwa "żabka" nie wywodzi się od zwierzęcia, tylko od angielskiej terminu określającego część końskiego kopyta

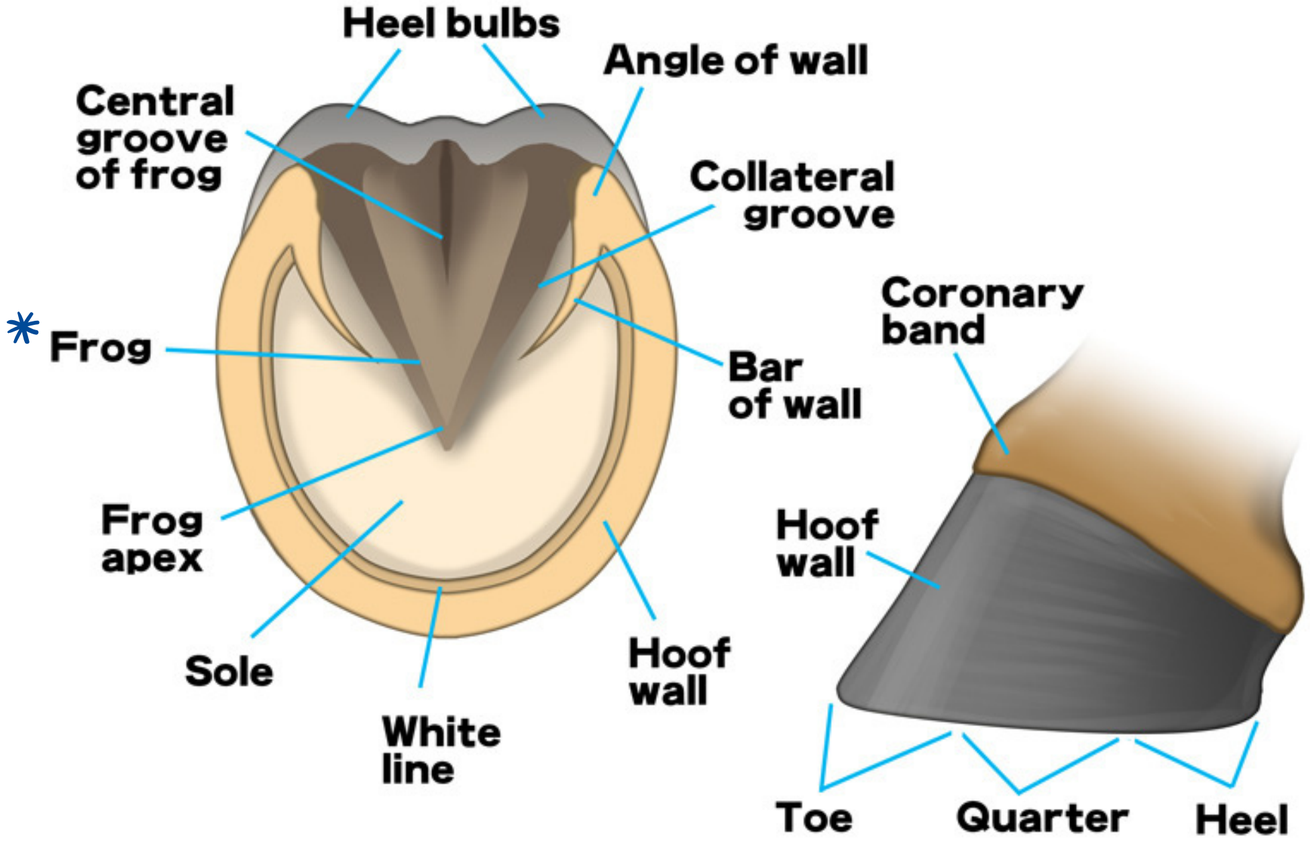

monikakwiatkowska.pl

Budowa smyczka

Smyczek składa się z drzewca będącego elementem nośnym wykonanym z bardzo trwałego drewna (fernambuku, tabebuja), włosia, żabki, śruby naciągowej, pozwalającej uzyskać odpowiedni naciąg włosia, niezbędny do poprawnej gry.

Włosie w smyczku pochodzi ze specjalnie wypreparowanych, odtłuszczonych włosów z ogona końskiego. W celu zwiększenia szorstkości włosia i tym samym zwiększenia jego przyczepności do strun stosuje się nacieranie kalafonią.
Drewno na smyczek pochodzi ze szlachetnych gatunków drewna, m.in. fernambuku czy drzewa wężowego.

monikakwiatkowska.pl

główka

pręt

skórka

owijka

kostka

skuwka

żabka

włosie

zasówka

śrubka

główka

wkrętka

monikakwiatkowska.pl

Fernambuk

Określany również jako **pernambuk**, to egzotyczny gatunek drewna, pozyskiwany z drzewa o równie egzotycznej nazwie **brezylka ciernista**.

Jest to drewno ciężkie, bardzo twarde i wytrzymałe. Występuje w Ameryce Południowej. jest narodowym drzewem Brazylii.

Femambuk znajduje zastosowanie przede wszystkim w meblarstwie, snycerstwie, lutnictwie (głównie do wyroby smyczków) oraz w przemyśle okrętowym.

monikakwiatkowska.pl

Pielęgnacja

- Pręt smyczka należy czyścić wyłącznie na sucho unikając kontaktu szmatki z włosiem.
- Nie należy używać środków nabłyszczających na smyczku.
- Kalafonię należy przechowywać w oryginalnym opakowaniu, nie narażając jej na zabrudzenia ani bezpośrednie działanie słońca.
- Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na właściwe przechowywanie smyczka. Po skończonym graniu należy rozluźnić naprężenie włosia, rozkręcając trochę śrubkę.
- Smyczek w futerale będzie zabezpieczony przed uszkodzeniami mechanicznymi oraz zmianami temperatur.
- Gdy zauważymy, że włosia na smyczku jest zauważalnie mniej, należy udać się do lutnika, który założy nową porcję włosia.

monikakwiatkowska.pl

Kalafonia

- Zasadnicze przy użytkowaniu smyczka jest smarowanie jego włosia kalafonią.
- Kalafonia to rodzaj lepkiej, przetworzonej żywicy, używanej do zwiększenia przyczepności smyczka do strun. Substancję rozprowadzamy na całej długości smyczka poprzez pocieranie włosia, doraźnie, gdy czujemy, że smyczek za bardzo się ślizga.
- Zdarza się, że kalafonia zbiera się na włosiu i skleja je, należy wtedy “uprać” włosie. Przy pomocy ciepłej wody i małej ilości szarego mydła delikatnie oczyszczamy rozprężone włosie. Trzeba być ostrożnym, by nie poplątać włosia, ani nie zmoczyć pozostałych części smyczka, bo woda może je uszkodzić. Po dokładnym spłukaniu pozostawiamy do wyschnięcia w temperaturze pokojowej, dopiero później umieszczamy w futerale.

Recepturę opracował Len "Pops" Manno - wieloletni znakomity kontrabasista orkiestry symfonicznej "Houston Symphony". Kalafonia wykonywana jest ręcznie w Huston w Teksasie w firmie PopsProducts Inc.

monikakwiatkowska.pl

Dziękuję za uwagę!

monikakwiatkowska.pl

Kontakt *ze mną*

tel. 603 26 96 50

info@monikakwiatkowska.eu

http://monikakwiatkowska.eu/

monikakwiatkowska.pl